

Αθήνα, 11 Μαρτίου 2020

Υπόμνημα

Στη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής

Επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

με θέμα: «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2016 για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π)»

Ο ΣΕΒ διαχρονικά υποστηρίζει ότι μια αποτελεσματική στρατηγική για την μακροχρόνια βιωσιμότητα του ελληνικού κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, θα πρέπει να αξιοποιεί και τους τρεις πυλώνες και να ευθυγραμμίζεται με τις σύγχρονες τάσεις που κυριαρχούν σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μια σειρά από κοινωνικά δεδομένα και κρίσιμα ζητήματα πολιτικής, όπως το δημογραφικό πρόβλημα και η γήρανση του πληθυσμού οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αποκλειστικά η κρατική εγγύηση του 1^{ου} πυλώνα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης δε μπορεί πλέον μόνη της να υποστηρίξει τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.

Κατά συνέπεια είναι απαραίτητη η ουσιαστική ενίσχυση του δεύτερου πυλώνα, του θεσμού της Επαγγελματικής Ασφάλισης και η διαμόρφωση ενός βιώσιμου πλαισίου για την παροχή επαγγελματικών συντάξεων, θωρακίζοντας τους ασφαλισμένους παράλληλα με τη δημόσια ασφάλιση.

Η δημιουργία ενός δεύτερου πυλώνα συμπληρωματικών προαιρετικών επαγγελματικών συντάξεων, ο οποίος θα διατηρεί άμεση σχέση με την κοινωνική ασφάλιση του πρώτου πυλώνα, θα στηρίζει και θα ενδυναμώνει το εισόδημα που παρέχεται από αυτήν. Θα προκύπτει, λοιπόν, μια αλληλοσυμπλήρωση του διανεμητικού και κεφαλαιοποιητικού συστήματος. Σύμφωνα με το μοντέλο του ΟΟΣΑ και της Παγκόσμιας Τράπεζας ο 2ος πυλώνας αποτελείται από σχήματα συμπληρωματικής σύνταξης, που ενθαρρύνουν τη συνταξιοδοτική αποταμίευση.

Η εύρυθμη λειτουργία του θεσμού της επαγγελματικής ασφάλισης μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της συνταξιοδοτικής προστασίας και του εισοδήματος των εργαζομένων από τα δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα του πρώτου πυλώνα, με τη δυνατότητα εξασφάλισης ενός συνολικά υψηλότερου επιπέδου συνταξιοδοτικών παροχών.

Σε νομοθετικό επίπεδο, η Ελλάδα εισήγαγε το θεσμό της επαγγελματικής ασφάλισης το 2002 με τον Ν. 3029, ο οποίος βρίσκεται σε ισχύ μέχρι και σήμερα. Ως προς την κριτική του αποτίμηση το νομοθετικό πλαίσιο παρουσιάζει πολλά κενά και χρήζει αναμόρφωσης.

Η περιορισμένη διείσδυση του θεσμού επηρεάστηκε σημαντικά από την οικονομική κρίση, η οποία μείωσε το διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων, με συνέπεια να μην υπάρχει δημοσιονομικό περιθώριο για περαιτέρω κινήσεις.

Επιπλέον, το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλεται για κύρια και επικουρική ασφάλιση από εργοδότες και εργαζόμενους, είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που δεν αφήνει επίσης περιθώρια να κινηθεί επιπλέον ποσοστό προς την επαγγελματική ασφάλιση.

Τέλος, η έλλειψη φορολογικών κινήτρων σε συνδυασμό με την υποχρεωτική διανεμητικού χαρακτήρα επικουρική ασφάλιση, η οποία καλύπτει σχεδόν το σύνολο των εργαζομένων, δεν δημιουργεί νομικό και πραγματικό κενό για την ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης.

Προς την κατεύθυνσή ενίσχυσης του 2^{ου} πυλώνα της επαγγελματικής ασφάλισης, ο ΣΕΒ συμμετέχει από κοινού με τους λοιπούς κοινωνικούς εταίρους που έχουν υπογράψει την ΕΓΣΣΕ 2018 και την οποία παρατείνουν με τη βούλησή τους και για το 2020, στην πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός Εθνικού Επαγγελματικού Ταμείου το οποίο θα έρθει να ενισχύσει τον πρώτο πυλώνα της κρατικής χορήγησης σύνταξης.

Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2016 για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π)» αποτελεί συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα και πρότυπα και

έχει ως σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της εποπτείας και της διαφάνειας στη λειτουργία των Ιδρυμάτων αυτών και την διασφάλιση της χρηστής και συνετής διαχείρισης.

Παρ' όλ' αυτά, χαρακτηρίζεται από αρκετές ατελείς διατάξεις οι οποίες χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας και αναθεώρησης. Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα εξής:

1. Προσπαθεί να διορθώσει τις αστοχίες του Ν.3029/2002 όσον αφορά στην την ευελιξία και την επιτάχυνση των διαδικασιών ίδρυσης των ΤΕΑ, καθώς και τη υποχρέωση συμμόρφωσης σε κανονισμούς επίβλεψης, με τρόπο αποσπασματικό, ενώ δεν υπάρχει καμία επικαιροποίηση της σχετικής υφιστάμενης νομοθεσίας.
2. Το μεγαλύτερο μέρος του νομοσχεδίου αποτελεί μετάφραση του αγγλικού κειμένου και απλή μεταφορά της Οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο. Συνεπώς, δεν καλύπτει (αν και η εναρμόνιση από μόνη της δεν έχει αυτόν τον σκοπό), τα κενά της υφιστάμενης νομοθεσίας των ΤΕΑ ή άλλους νόμους που έχουν ενσωματώσει άλλες ευρωπαϊκές οδηγίες στις οποίες γίνεται αναφορά. Επιπλέον, η μετάφραση αρκετών όρων είναι προβληματική στην εφαρμογή για παράδειγμα ο όρος «ενεργητικό» ενώ η σωστή ορολογία θα έπρεπε να είναι τα «περιουσιακά στοιχεία».
3. Σε αρκετά σημεία φαίνεται να μην βελτιώνει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και να μην ρυθμίζει ζητήματα τα οποία αναχαιτίζουν την προσπάθεια σύστασης επαγγελματικών ταμείων.
4. Η παραπομπή σε 9 υπουργικές αποφάσεις για τη περαιτέρω ρύθμιση θεμάτων και για την εφαρμογή προτεινόμενων ρυθμίσεων, αυξάνουν την πιθανότητα για ατελή, επισφαλή και καθυστερημένη εφαρμογή της Οδηγίας στην πράξη,

συντηρώντας, έτσι, ένα θολό τοπίο υφιστάμενων αλλά και αναμενόμενων πρακτικών.

5. Η αναδρομική ισχύς του νομοσχεδίου είναι προβληματική, καθώς δεν μπορεί να θεραπεύσει τη μη συμμόρφωση (η προθεσμία συμμόρφωσης ήταν μέχρι τις 13/1/2019), διότι η συμμόρφωση απαιτεί μια σειρά ενεργειών, οι οποίες δεν μπορούν να υπάρξουν αναδρομικά, δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις, ενώ τα καταστατικά των υφιστάμενων ΤΕΑ εξακολουθούν να λειτουργούν με το παλαιό καθεστώς.

Οι προτάσεις του ΣΕΒ επί του νομοσχεδίου αφορούν στα εξής:

1. Την ουσιαστική μεταρρύθμιση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου – με την επικαιροποίηση του υπάρχοντος και αξιοποιώντας στο μέγιστο τις ευεργετικές διατάξεις των ευρωπαϊκής Οδηγίας για τη λειτουργία των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, με τρόπο συστηματικό, κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για ένα σύγχρονο ασφαλιστικό σύστημα.
2. Προϋπόθεση αποτελεσματικότητας είναι η δημιουργία ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου με ισχυρό και ενισχυμένο έλεγχο εποπτείας των ταμείων και λειτουργίας των επενδύσεων.
3. Απαραίτητη είναι η άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων για την ταχύτερη σύσταση των επαγγελματικών ταμείων. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται καθοριστική η δυνατότητα σύστασης επαγγελματικού ταμείου με λιγότερο από 100 άτομα (για να υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής και των μικρότερων σε μέγεθος

επιχειρήσεων), το οποίο και προβλέπει η Οδηγία, ρύθμιση όμως η οποία αντίκειται στον ισχύοντα Ν.3029/2009.

4. Για το ολοκληρωμένο σύστημα ίδρυσης και λειτουργίας των ΙΕΣΠ-ΤΕΑ, επιβάλλεται να υπάρχει και η αντίστοιχη διάταξη για τη λύση και εκκαθάρισή τους.
5. Τέλος, θεωρούμε απαραίτητες τις δράσεις ενημέρωσης εργοδοτών και εργαζομένων για την σημασία και αξία των επαγγελματικών ταμείων και την επίδραση τους στο διαθέσιμο μελλοντικό συνταξιοδοτικό εισόδημα.

Είναι προφανές ότι στη χώρα μας είναι απαραίτητη μια ενιαία ισχυρή εποπτεία των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π. – ΤΕΑ) ώστε να δημιουργηθεί μια βιομηχανία βιώσιμη με αξιοπιστία και φερεγγυότητα.

Στον ΣΕΒ θεωρούμε ότι η ιδιωτική ασφάλιση, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συνταξιοδοτικού συστήματος, ως ο τρίτος πυλώνας. Η ενίσχυση των φορολογικών κινήτρων και η δημιουργία διαθέσιμου εισοδήματος – μέσω μείωσης φορολογίας και εισφορών – θα συμβάλει στην ενίσχυση της αγοράς.